

ZAVIČAJ**GRAČANIČKI
GLASNIK**časopis za kulturnu
historijuBroj 38, godina XIX
novembar, 2014.

© Monos 2014

Likovi zavičaja: Ahmet Mahmutović, frontovac sa Sremskog fronta

Dr. sc. Omer Hamzić

Fragmenti iz sjećanja

Uvijek se rado prisjećam likova iz svog okruženja, koji su bili čitavog života predani nekoj ideji, koji su otišli i u mezar vjerujući u nju, premda je iščezla ili izhlapijela čak i prije njihove zrelosti. Jedan od takvih bio je i Ahmet Mahmutović, sin Huseina, rođen u Trnovcima, Džakule, 8.4.1928. godine. Kao čovjek iz naroda, živio je za taj narod i radio sa tim narodom, vjerujući da ga može koliko-toliko popraviti nabolje ako ga politički uvjeri u pozitivne strane sistema kojem je i sam vjerno služio.

Tokom čitavog svog radnog vijeka bio je, kako se nekada govorilo, aktivan društveno-politički radnik, a što je ustvari značilo – dosljedan sljedbenik Komunističke partije, kasnije Saveza komunista, sa Titom na čelu. Razlikovao se od mnogih “drugova” koji su se vječno kačili o skute partije, prodajući narodu maglu i demagogiju – po tome što je kao “čovjek od zadatka”, razumio samo konkretno činjenje, konkretan rad u okvirima ili u toj i takvoj politici. Sjećam se da su mu najviše išli na živce nadobudni kadrovici, koji su po običaju dolazili “odozgo” da sole pamet sljedbenicima partije u takozvanoj društvenoj bazi, držeći prazne govore koje je vrlo rano prepoznavao kao “mlačenje prazne slame”.

U politički rad s narodom uključio se odmah poslije završetka rata i dolaska iz vojske odnosno sa liječenja. Bilo je to vrijeme pobjedničke euforije, ali i vrijeme raznih prisila i prinuda režima koji se tek učvršćivao, bilo je to vrijeme prisilnih otkupa u poljoprivredi, prinudne radne obaveze, kolektivizacije i industrijalizacije, ali i “dobrovoljnog pod moranje” otkrivanja žena ispod zara

Voćni rasadnik, 1. maj 1963. Ahmet Mahmutović, treći slijeva, stoji

i feredže, zatvaranja mekteba, ali i hodža kao narodnih neprijatelja... U tom i takvom vremenu trebalo je ubijediti prvo sebe, a onda ubjeđivati i narod oko sebe da se sve te mjere prisile (pa i represije) čine za dobro tok istog naroda i za njegovu "sretniju budućnost". Kao i ostali iz njegove generacije, konferisao je s narodom po mahalama i zabitima, držao hitne sastanke sa aktivistima u svako doba dana i noći, propješao mnoga sela, objašnjavajući narodu kako nakon svega dolazi bolja budućnost u koju je uistinu vjerovao, da treba biti strpljiv i tu bolju budućnost dočekati. Svoje političko djelovanje najviše je ispoljavao kroz Narodni front kao pouzdanu partijsku transmisiju vrlo širokih okvira.

Mnogo kasnije, u mnogo boljim uslovima, svoje iskustvo starog frontovca, na najbolji način je primijenio kroz organizaciju Socijalističkog saveza kao najbolji politički ambijent za djelovanje mjesnih zajednica i pokretanje naroda na svaku političku akciju. Ono što smo mu mi mlađi zamjerali bila je njegova

pretjerana ozbiljnost i strogoća u tom političkom radu, koju je ispoljavao i u kasnijem periodu, takozvanog razvijenog samoupravljanja. Sjećam se da je i tada kao predsjednik Opštinske konferencije socijalističkog saveza bio vrlo strog, tražio je od nas mladih maksimalnu disciplinu, teško mu se mogao opravdati nedolazak na sastanak, neizvršenje preuzetog zadatka na terenu, nervirala ga je svaka površnost i izbjegavanje obaveza iako su partijske i komitetske stege već bile pod dobro oslabile.. Često je spominjao uslove i okolnosti pod kojima su radili partijski aktivisti, nekada "u njegovo vrijeme", iz njegove generacije. "Vi ste sada gospoda, naspram naših nekadašnjih zadataka", znao nam je prigovoriti kad bismo ga jače iznervirali.

O svojoj ratnoj prošlosti i okolnostima pod kojima je otišao u partizane rijetko je govorio. Znali smo da je bio teško ranjen na Sremskom frontu, nakon čega se mjesecima liječio po vojnim bolnicama. Posljedice tog ranjavanja trajno je osjećao i nosio. S vre-

mena na vrijeme, u posebnom raspoloženju sa svojim najbližim društvom za svoju dušu organizovao je "pohod na Sremski front" – svoje "ratno" područje između Vinkovaca i Đakova... Bili su to mahom jednodnevni odlasci do nekog poznatijeg izletišta ili dobrog restorana pored magistralnog puta prema Vinkovcima. Popila bi se poneka čašica, pričalo o svemu, najmanje o ratu.

Za njegovo ime vezano je utemeljenje čuvene Doborovačke proslave, u znak prisjećanja na veliku bitku partizana i Nijemca na brdu Monj, iznad Doborovaca, s početka avgusta 1944. godine. Sticajem okolnosti, dva dana nakon te bitke, kao šesnaestogodišnji dječak stupio je i sam u redove jedne partizanske jedinice koja je naišla ispod Monja, vukući za sobom teške ranjenike. Uložio je mnogo napora da se 1954. godine na mjestu te velike bitke podigne adekvatno spomen-obilježje i da samo njeno obilježavanje kasnije dobije odgovarajuću profilaciju i smisao. Proslava se organizuje i danas, sa vidno izmijenjenim konceptom. Rijetko se ko prisjeti njenog glavnog "utemeljitelja" Ahmeta Mahmutovića i "drugova"...

Za Ahmeta Mahmutovića se može reći da je imao neobično izgrađen smisao da svaku partijsku direktivu ili stav sa najvišeg mjesta, primijeni direktno u praksi, konkretno, bez ostatka, bez vrdanja i traženja opravdanja za neizvršenje zadatka. Kod ljudi tog kova, naučio sam dobro, nije bilo "kako ne može". Sjećam se, to je nekad davalo neočekivane rezultate, a nekad je ostajalo samo na pokušaju...

Političko opredjeljenje sa republičkog vrha o ravnomjernijem razvoju svih dijelova Republike Bosne i Hercegovine, on je među prvim, na funkciji predsjednika Općinske konferencije Socijalističkog saveza, prepoznao kao šablon, ali i kao šansu za takav isti (ravnomjerniji) razvoj općine. Uvjeren u ispravnost tog koncepta, svojom upornošću i argumentacijom nametnuo ga je nadležnim organima lokalne vlasti kao princip ponaša-

nja u svakom razmišljanju i planiranju razvoja lokalne zajednice. To je na području općine Gračanica, u periodu od 1975. do 1980. godine, pa i kasnije prihvaćeno kao trajno političko opredjeljenje, koje je dalo izuzetan zamah razvoju infrastrukture i društvenog standarda (asfaltni putevi, vodovod, telefoni, struja, škole, domovi kulture, poljoprivredne stanice i zadruge) i to u najnerazvijenijim dijelovima općine Gračanica. "Analiza stepena razvijenosti mjesnih zajednica i program mjera za ravnomjerniji razvoj mjesnih zajednica" iz 1978. godine bio je dokument-osnova za svaku razvojnu političku priču, bila je to prava lokalna politička čitanka ne samo za "partijske kadrove", već i za ostale aktiviste, obične ljude. Izgraditi jedinstvo na općini i okupiti, kako se tada govorilo, sve zdrave snage društva oko takvog jednog programa nije bio nimalo jednostavan zadatak. I u tom, takozvanom "jednoumlju" bilo je itekako velikih razlika i društvenih suprotnosti, koje se nisu mogle uvijek "gurati pod tepih". Sticajem okolnosti, na primjer, u to vrijeme na općini Gračanica, u kategoriji razvijenih, bila su naselja sa dominantno srpskim življem (mahom s lijeve strane Spreče), a nerazvijena i izrazito nerazvijena bila su dominantno muslimanska naselja podtrebavskog sjevernog dijela općine Gračanica. U dominantno srpskim područjima bila je veća zaposlenost, naselja s tih područja, prije muslimanskih, dobila su osmogodišnje škole, samim tim više ih se školovalo u srednjim školama i fakultetima, zatim asfaltni putevi, zdravstvene ambulante, privredne objekte itd. U konstelaciji takvih odnosa na tadašnjoj općini (izvikane partizanske tradicije Ozrena i ustaške tradicije Sokola i njegove okoline), potezanje tog pitanja, bilo je uvijek jako osjetljivo i uglavnom se kvalifikovalo kao istupanje s nacionalističkih i šovinističkih pozicija itd. Ahmet Mahmutović je zahvaljujući svom iskustvu, strpljenju i urođenom "saburu", uspio to pitanje ne samo nametnuti, već utemeljiti kao dio

Ahmet Mahmutović (u sredini)

zdrave dugoročne političke prakse na općini – bez većih političkih potresa i komplikacija.

Njegova politička inicijativa kasnije je pretočena u konkretne programe i projekte koji su se realizovali postepeno, ali sigurno. Nije izazvalo nikakve političke potrese zato što je u startu bilo raščišćeno da brži razvoj nerazvijenih dijelova općine ne smije usporiti razvoj ili izazvati stagnaciju razvijenih. Naprotiv. Zahvaljujući takvom opredjeljenju, ta je inicijativa dobila snažnu podršku Općinskog komiteta Saveza komunista, na čijem je čelu bio Đorđo Panić, sin narodnog heroja sa Ozrena Todora Panića, koji je izuzetno poštovao i uvažavao Ahmeta Mahmutovića kao starijeg druga na kojeg se u svakom trenutku mogao osloniti. Kao dijete partizana prvoborca i narodnog heroja, cijenio je ratnu prošlost Ahmeta Mahmutovića, koji njome nije mahao i licitirao, kao što su to činili mnogi njegovi drugovi partizani.

Njegova glavna politička preokupacija bila je kako podići životni standard i poboljšati

život običnih ljudi, u svim, a posebno u zaostalijim muslimanskim selima. Možda je od svih tadašnjih lokalnih komitetskih kadrova – Muslimana, najbolje uočavao koliko je nedostatak sposobnih mladih i školovanih ljudi bio kočnica njihovog razvoja. U mnogim selima još uvijek učitelji su bili stranci, malo djece nastavljalo je školovanje, fakultetski obrazovanih s tih područja gotovo nije ni bilo. Zato se i zalagao da se što više djece iz tih sela (po mogućnost i jedne i druge dominantne nacionalnosti na općini) nađe u klupama srednjih škola, da se upućuju na više škole i fakultete, da se vraćaju u Gračanicu i oni koji su radili u nekim drugim većim centrima. I doista, zahvaljujući njegovoj konkretnoj inicijativi, neki su se vraćali, zapošljavali na odgovorne dužnosti u Gračanici, neke je nesebično roditeljski gurao (jer nije imao svoje djece), u neke se opet teško razočarao itd.

Zaprepastio se kada se uvjerio u podatak da je u to vrijeme (1975.-1976.) srednje škole s područja općine pohađalo skoro podjednako djece muslimanske i srpske nacionalnosti, a da je studenata muslimanske nacionalnosti bilo znatno manje. Odnos stanovništva na tadašnjoj općini, kao što je poznato bio je 75% muslimanske i 25% srpske i ostalih nacionalnosti. Bio je to očigledan pokazatelj velike zaostalosti muslimanskih u odnosu na srpske dijelove općine – debalans koji se morao postepeno mijenjati. Nikada u vezi s tim nije nastupao sa nekih nacionalističkih pozicija, naprotiv, svoja stanovišta obrazlagao je snagom argumenata, strpljivo i razumno. Nije bio zato da se politikom ravnomjernijeg razvoja, usporava dalji razvoj razvijenih. Vjerovao je da i jedni i drugi mogu ići naprijed. Zato njegovi stavovi o tom novom konceptu razvoja općine, bez obzira na njihovu političku osjetljivost, nisu izazivali neke ozbiljnije političke potrese, kakvih je u drugim prilikama bilo. Umjesto praznog politikantstva i gubljenja vremena, “gurale” su se krupne konkretne akcije, kao što je bila gradnja sred-

njoškolskog centra na sadašnjoj lokaciji (koja će označiti preokret u oblasti školstva na općini), zatim gradnja nove pošte, više domova kulture, rekonstrukcija i izgradnja novih puteva, eleketro i PTT mreže, vodovoda i kanalizacije, nova organizacija u oblasti poljoprivrede, razvoj takozvane male privrede itd.

Ovaj stari "frontovac" ostat će mi u trajnom sjećanju i po jednom "sitnijem" detalju koji je vezan za Narodni univerzitet, odnosno Narodnu biblioteku u Gračanici. Njegov savjet koji mi je u jednom momentu bio "zlata vrijedan", ilustruje, bez sumnje, način razmišlja tog čovjeka, ali ga ispisujem i zato što ilustruje "stanje duha" u nekadašnjoj "političkoj čaršiji" u Gračanici. O čemu se radi? Slučajno ili ne, projektom novog Doma kulture bilo je predviđeno da se knjige Narodne biblioteke smjeste u poseban depo (u suterenu, podrumu) i da se iz njega dopremaju liftom do čitaoca, kao u nekim velikim naučnim ili univerzitetskim velegradskim bibliotekama. Bilo je to neprimjereno rješenje za smještaj knjižnog fonda i režim rada jedne narodne biblioteke iz više razloga, pa i zbog opasnosti od vlage. Uzalud sam, kao direktor tadašnjeg Narodnog univerziteta (sada Bosanskog kulturnog centra u okviru kojeg je bila i Biblioteka), na to u više navrata upozoravao Odbor za izgradnju Doma kulture. To je tijelo bilo nadležno za izmjenu projekta, ali je tvrdoglavo ostalo uz pvoibitno ponuđeno rješenje projekatana. Nedugo nakon useljenja biblioteke u te nove prostore (Druga faza Doma kulture, 1978. g.), knjige su se počele bukvalno raspadati, usljed velike vlažnosti koja se ničim nije mogla otkloniti, posebno starija i vrednija izdanja. Ubrzo se pred uništenjem našao kompletan knjižni fond od preko 60.000 knjiga, a ja kao direktor ustanove, "ni kriv ni dužan", u "velikom problemu". Trebalo je hitno spašavati knjige, ali za to nije bilo gotovo nikakvih mogućnosti. U novom Domu nije bilo odgovarajućeg prostora, a vraćanje u stari prostor, takođe, nije bilo mo-

guće (sadašnja medresa). Što je još gore, dizanjem knjiga iz tog vlažnog prostora, otišla bi vijest "u čaršiju" da je neko debelo pogriješio na projektu najvažnijeg dijela Druge faze Doma kulture, o čemu u to vrijeme nije bilo preporučljivo ni pomišljati, a kamoli govoriti ili, ne daj bože, dokazivati. To je danas teško razumjeti, ali odnosi "u našem malom mistu" su, zbilja, bili takvi. Jednostavno, o toj zgradi službeno se govorilo kao o "hramu kulture", a u hramovima, kao što se zna, svaka promjena može se proglasiti bogohuljenjem. Da ne bi otišla takva jedna poruka u javnost, pokušavao sam da riješim problem sistemom nekih ventilacija, isušivanja u postojećem prostoru "da ne gori ni šiš ni čevap", ali sve se pokazalo kao "nemoguća misija".

Jednog dana, dok sam bezuspješno pokušavao riješiti taj problem, dobijem poziv da se hitno javim Ahmetu Mahmutoviću, koji je tada bio na funkciji predsjednika Društveno-političkog vijeća Skupštine opštine Gračanica. Povod je bilo stanje knjižnog fonda, za koje je slučajno saznao. Kad sam mu, u razgovoru, predočivši stvarno stanje, usput napomenuo da sam i sam bio protiv takvih projektnih rješenja, odmah mi je, bez puno razmišljanja, rekao da odmah dižem knjige iz tih vlažnih prostorija, bez obzira šta će ko na to reći. "I budala vidi da se u tome promašilo, ne jede me briga ko je sada za to kriv. Ali kad vlaga uništi knjige, krivac ćeš biti jedino ti kao direktor. Zato spašavaj knjige kako znaš. Na kraju, ja stojim iza tebe."

Nisam više čekao ni trenu. Knjige su dignute iz depoa i tako definitivno spašene. Čuo sam kasnije da se o tom mom "samovoljnom" potezu pričalo po nekim "važnim kancelarijama" – je li trebalo ili nije tako problem nabrzinu rešavati, je li bilo drugih rješenja, da li je depo promašaj itd. Mene više niko nije ništa pitao, ni službeno, ni neslužbeno. Onima kojih se to najviše ticalo, kasnije sam shvatio, sve je na svoj način, stajući iza mene, "podrobno objasnio" Ahmet Mahmutović.

Takav je bio naš "Ahmić" kako smo ga između sebe zvali. Nije volio da mu se tako javno obraćamo.

Volio je jednostavnost u svemu, pa i u politici. Valjda je to ponio još iz medrese. Nervirala ga je poza s kojom su nastupali pojedini lokalni političari, nervirala ga je malograđanština, koja se uveliko uvlačila i u redove lokalne elite. Kritikovao je luksuz, troškarenje, nije odobravao raskošne proslave i derneke na račun države. Zato su gosti na doborovačkoj proslavi dočekivani uz narodni ručak, u nekim skromnim okvirima. Kada bi oštrije udario po tim reprezentacijama, javašlucima i troškarenjima, na nekim komitetskim ili drugim sastancima, ne libeći se da po imenu prozove pojedince, onda bi ga proglašavali ili čovjekom zastarjelih "seljač-kastih" shvatanja ili pobornikom čvrste ruke koji se nikako ne uklapa, je li, u nadolezeće demokratske trendove.

Otišao je sa ovog svijeta tiho kako je i živio i po njemu hodao.

Umrlo je 28.06.1986. godine i ukopan u greblju Režići.

Fragmenti iz biografije

Rođen je 8. 4. 1928. godine u selu Džakule, opština Gračanica "u srednjoj zemljoradničkoj porodici". Prva tri razreda osnovne škole (1936. – 1939.) pohađao je u selu Srednja Zeljina (opština Gradačac), a četvrti razred, 1939/40. u Gračanici. Po završetku osnovne škole, 1940. godine, upisao se u Nižu okružnu medresu u Tuzli, koju je pohađao do 1943. godine, kada je zbog ratnih prilika prekinuo školovanje i vratio se u selo.

Polovinom 1944. godine, kao mladić od 16 godina, odlazi u partizane kao borac Pete kozarske brigade, Jedanaeste krajiške divizije. Sa Petom kozarskom prebacuje se na područje Srbije, odakle počinju operacije za konačno oslobođenje Jugoslavije. Prema vlastitom priznanju, posebno su mu "ostale u sjećanju

borbe za oslobođenje Krupnja, Šapca, Obrenovca, Beograda i borbe na Sremskom frontu". U operacijama za oslobođenje Beograda Peta kozarska je učestvovala u borbama na području Ripnja i Avale.

Nakon oslobođenja Beograda, našao se sa svojom jedinicom na Sremskom frontu, gdje je preživio najveće strahote ratovanja u tom dijelu jugoslovenskog ratišta. Zbog reorganizacije i popune nekih jedinica NOVJ, u martu 1945. godine uključen je u sastav XXXI srpske narodnooslobodilačke udarne brigade XXI srpske divizije.

U operacijama za konačni proboj Sremskog fronta, teško je ranjen u šumama na prilazu Đakovu, 14. 4. 1945. godine. Iz pakla Sremskog fronta, kao teški ranjenik, prebačen je prvo u vojnu bolnicu u Šidu, a odatle, vozom sa još 3.000 teških ranjenika upućen na liječenje u Glavnu vojnu bolnicu u Beogradu, gdje se i završava njegov ratni put. Otpušten je iz bolnice krajem novembra 1945. godine. Vratio se u selo sa vidljivim posljedicama teškog ranjavanja. Odmah se uključio u rad omladinskih organizacija, konkretnije u akciju opismenjavanja i vođenje analfabet-skih tečajeva. U SKOJ (Savez komunističke omladine) uključio se 1946., kandidat za člana Komunističke partije (KPJ) postao je u avgustu 1948., a u članstvo partije konačno primljen 15. 7. 1949., u burnim danima nakon sukoba Tito – Staljin i žestokog obračuna sa pristalicama Informbiroa (IB), odnosno Staljina.

Prvo zaposlenje pisara dobio je u Mjesnom narodnom odboru Donja Orahovica, 5. 2. 1948., odakle je krajem avgusta premješten na iste poslove u svom rodnom kraju – u Mjesni narodni odbor u Doborovcima, gdje će nešto kasnije biti prebačen na poslove matičara. Kasnije je jedno kraće vrije profesionalno radio u komisiji za poljoprivredu i selo Sreskog komiteta KP, bio na dužnosti predsjednika opštine Doborovci, direktora zemljoradničke zadruge itd.

Nakon prve integracije u Gračanici, spajanjem Zemljoradničke zadruge "Spreča" iz Gračanice, Zemljoradničke zadruge Doborovci, Zemljoradničke zadruge "Bratstvo-jedinstvo" Karanovac-Stjepan Polje, Preduzeća za otkup, promet i preradu poljoprivrednih proizvoda "Ozren" i Vočno-loznog rasadnika Stjepan Polje, 1961. godine, postavljen je za direktora nove zadruge koja je djelovala na 80% područja opštine Gračanica. Kao direktor te velike zadruge istakao se kao dobar privrednik, veliki pobornik i pristalica razvijanja socijalističkih odnosa na selu.

Bio je inicijator uspjelih integracionih procesa u poljoprivredi, imao je zasluga u stvaranju proizvodno-trgovačke radne organizacije "Trgoproduct" koja je integracijom u sistem UPI jedno vrijeme bila nosilac privrednog razvoja opštine, poslije 1975. godine. U okviru te velike firme, kasnije će se utemeljiti peradarstvo Gračanice.

U međuvremenu, kroz rad i uz rad i sam se stručno osposobljavao i izgrađivao. U jesen 1959. godine upućen je na vanredno dvogodišnje školovanje u Srednju ekonomsku školu u Tuzli. Višu ekonomsko-komercijalnu školu u Brčkom završio je mnogo kasnije, 1976. godine.

U svom političkom radu, kroz organe Saveza komunista i Socijalističkog saveza radnog naroda najviše se bavio pitanjima poljoprivrede i društveno-ekonomskih odnosa na selu, zatim samoupravljanja i delegatskog sistema odlučivanja. Punihi trideset godina, od 1949. do 1980., najaktivnije je učestvovao u svim akcijama koje je vodio i organizovalo Savez komunista na opštini, naročito na selu, kroz strukture mjesnih zajednica. U zadnjoj fazi svog političkog djelovanja u okviru Socijalističkog saveza, bio je jedan od glavnih kreatora i zagovornika, u određenoj mjeri i

nosilaca realizacije programa ravnomjernijeg razvoja opštine Gračanica (1976. – 1981.)

Za člana Opštinskog komiteta, prvo u Doborovcima, a potom u Gračanici biran je čak u devet mandata. Nije bilo ni jednog naselja, odnosno mjesne zajednice ili preduzeća na području opštine Gračanica u kojoj nije boravio više puta po raznim političkim zadacima. Za poslanika Skupštine Socijalističke Republike Bosne i Hercegovine (Privredno vijeće) biran je dva puta u dva mandata, bio je delegat na republičkom kongresu Socijalističkog saveza 1956. godine. Za delegata Republičke konferencije Socijalističkog saveza biran je takođe u dva mandata.

Odlikovan je Medaljom za hrabrost, Medaljom zasluge za narod, Ordenom zasluga za narod sa srebrenom zvijezdom i Ordenom rada sa zlatnim vijencem. Dobitnik je Sedmoaprilskog priznanja – Plakete sa poveljom Skupštine opštine Gračanica, Plakete sa srebrnom značkom Opštinske konferencije Socijalističkog saveza Gračanica i Priznanja Republičke konferencije Socijalističkog saveza za aktivnost u razvoju mjesnih zajednica.

Međutim, negdje pri kraju svog radnog vijeka, sticajem raznoraznih okolnosti pao je u nemilost nekih lokalnih političkih moćnika, o čemu sa gorčinom razočaranog partizana iznevjerenih ideala u jednoj svojoj kraćoj autobiografskoj zabilješci (iz januara 1984.) piše: "Sektaškim i nepoštenim odnosom i ponašanjem nekih pojedinaca u Opštinskom komitetu Saveza komunista Gračanica, u vremenu od 1978. do 1982. godine, meni i još jednom broju dobrih drugova, onemogućeno je bilo kakvo učešće u organima i oblicima djelovanja Saveza komunista. Ako izuzmemo rat i ranjavanje, to je za mene kao političkog radnika najteži i najcrnji period u mom životu i dugogodišnjem radu".

